

De vaste commissie voor Financiën heeft op 5 november 2015 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Financiën over zijn brief van 15 september 2015 met betrekking tot zijn reactie op de motie van de leden Aukje de Vries en Koolmees over het vereenvoudigen van overstappen naar een andere bank (Kamerstuk 27 863, nr. 64).

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De adjunct-griffier van de commissie,
Van den Eeden

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief over het vereenvoudigen van het overstappen naar een andere bank naar aanleiding van de motie van de leden Aukje de Vries en Koolmees d.d. 9 april 2015. De leden van de fractie van de VVD zijn van mening dat het vergemakkelijken van overstappen en nummerbehoud een positief effect heeft op de mogelijkheden voor nieuwe toetreders en dus meer concurrentie. Er zijn op dit moment te weinig nieuwe toetreders in de Nederlandse bankensector. Met als gevolg dat er te weinig diversiteit en weinig concurrentie is. Dit kan leiden tot onnodig hogere tarieven, lagere kwaliteit en beperktere innovatie. Om nieuwe toetreders extra kansen te geven, moeten klanten gemakkelijker kunnen overstappen naar een andere bank. Consumenten en bedrijven zijn zo ook beter in staat om hun eigen keuzes te maken. Als hun bank bijvoorbeeld te duur wordt, onvoldoende service levert of hoge bonussen uitkeert, kunnen consumenten en bedrijven «stemmen met hun voeten».

De leden van de VVD-fractie lezen dat er veel onderzoeken lopen naar het overstappen naar een andere bank en naar nummerportabiliteit. Dat is natuurlijk goed. Maar uiteindelijk moet het ook (snel) leiden tot concrete vervolgstappen om het overstappen daadwerkelijk makkelijker te maken. De leden van de VVD-fractie vinden dat hiermee meer tempo moet worden gemaakt. En daarover hebben deze leden dan ook nog een aantal vragen.

Het onderzoek van De Nederlandsche Bank (DNB) naar overstapgedrag van consumenten is eind 2015 gereed. Het onderzoek van het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB) is in het voorjaar 2016 gereed. In hoeverre is het mogelijk dit onderzoek eerder (begin 2016) af te ronden, zodat ook eerder vervolgstappen kunnen worden gezet?

Bij het onderzoek van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) staat geen datum vermeld. Wanneer is dit gereed? Hoe wordt het onderzoek van de ACM naar (Europese) nummerportabiliteit meegenomen in de besluitvorming en vervolgstappen? Hoe worden de mogelijke wijzigingen in de Overstapservice meegenomen in het onderzoek, bijvoorbeeld vanwege de implementatie van de betaalrekeningenrichtlijn (denk aan het meenemen van periodieke overboekingen)?

Bij het onderzoek van DNB naar de technische belemmeringen binnen de huidige infrastructuur in Nederland om over te stappen naar nummerbehoud staat ook geen datum vermeld. Wanneer is dit gereed?

De leden van de VVD-fracties zouden het zeer wenselijk vinden dat de relevante onderzoeken zodanig worden gepland dat ze allemaal begin 2016 zijn afgerond, zodat daarna concrete vervolgstappen gezet kunnen worden. In hoeverre is dit mogelijk? Waarom zou dit niet mogelijk zijn? Hoe ziet de Minister een afgestemde aanpak van vervolgstappen indien de onderzoeken niet gelijktijdig worden afgerond?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de Minister voornemens is een opdracht te geven aan een in FinTech gespecialiseerde externe adviseur om onderzoek te doen naar trends die van invloed kunnen zijn op een grotere mobiliteit binnen de financiële sector en op overstappen. De leden van de fractie van de VVD vinden dit een positief initiatief. Welke partijen zullen allemaal betrokken worden bij dit FinTech-onderzoek? Wanneer wordt dit onderzoek naar verwachting afgerond? In hoeverre is het haalbaar dit ook begin 2016 af te ronden?

De leden van de VVD-fractie hebben met teleurstelling kennisgenomen van het feit dat de Europese Commissie blijkbaar geen prioriteit geeft aan nummerbehoud en nummerportabiliteit. In hoeverre zijn er andere landen in de EU (en welke dan) die zich ook inzetten voor overstappen en nummerportabiliteit? In hoeverre is EU-commissaris Hill wel bereid om ervoor te zorgen dat wordt voorkomen dat er nieuwe wet- en regelgeving op EU-niveau wordt aangenomen die nummerbehoud en nummerportabiliteit in de toekomst (nog verder) zou kunnen bemoeilijken?

De voorstellen in de brief richten zich vooral op overstappen door consumenten, maar feitelijk geldt het ook voor bedrijven. Zo is er ook een zakelijke overstapservice. Bent u bereid om deze ook op korte termijn te (laten) evalueren en verbeteren, bijvoorbeeld voor medio 2016? Zo nee, waarom niet? Wanneer kunnen daar concrete vervolgstappen worden gezet ter verbetering van het zakelijk overstappen?

In de brief van de Minister wordt ook ingegaan op de transparantie en inzicht in tarieven om de mobiliteit van consumenten te vergroten. Dat is een goede ontwikkeling. Wat is de planning van de implementatie van de betaalrekeningenrichtlijn in Nederlandse wet- en regelgeving? Maar voor transparantie geldt hetzelfde natuurlijk voor het MKB. Bent u bereid om met de banken af te spreken dat er meer transparantie komt (bijvoorbeeld op websites van banken) over de informatie voor het MKB over acceptatiecriteria en financieringstarieven? Zodat de oriëntatie op andere aanbieders makkelijker kan plaatsvinden door het MKB. Zo nee, waarom niet? Bent u bereid om met banken af te spreken dat MKB-ers eerder worden geïnformeerd over het aflopen van de renteperiode, zodat men langer de tijd heeft om een alternatief te zoeken? Zo nee, waarom niet? Dit is namelijk conform het advies van de ACM in het rapport Concurrentie op de markt voor MKB-financiering (juni 2015).

Kan de Minister de Tweede Kamer middels dit schriftelijk overleg ook informeren over de definitieve uitkomsten met betrekking tot de nieuwe betaaldienstenrichtlijn (PSD II)? Wat is de planning van de implementatie van de nieuwe betaaldienstenrichtlijn in de Nederlandse wet- en regelgeving?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de reactie op de motie van de leden De Vries en Koolmees over het vereenvoudigen van overstappen van bank met nummerbehoud. De leden van de PvdA-fractie hebben daarover nog de volgende vragen.

De leden van de PvdA-fractie vragen wanneer het onderzoek van DNB naar het in kaart brengen van de technische belemmeringen voor overstappen van bank met nummerbehoud gereed zal zijn? De leden van de PvdA-fractie vragen of de Minister voornemens is om op basis van dit onderzoek, en in overleg met de sector, concrete stappen te zetten om nummerportabiliteit mogelijk te maken, nu uit de brief van Eurocommissaris Hill blijkt dat op Europees niveau voorlopig geen maatregelen op het gebied van nummerportabiliteit te verwachten zijn?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de reactie van de Minister. Deze leden vragen de Minister aan te geven welk indicatief tijdsplan hij aan kan geven voor de in de brief aangekondigde onderzoeken.

Ten slotte vragen deze leden de Minister nog in te gaan op een andere reden waarom overstappen naar een andere bank soms onaantrekkelijk is, namelijk de problematiek met «hypotheekgebonden rekeningnummers». Rekeninghouders kunnen niet overstappen, omdat hun betaalrekening is gekoppeld aan hun hypotheek en een te ontvangen rentekorting. Soms wel tot 30 jaar. Bij overstappen verliest een klant de rentekorting of hij moet twee rekeningnummers aanhouden. Hoe denkt de Minister over deze gevallen, waarin het niet de techniek maar de praktijk lastig maakt om concurrentie tussen banken te bevorderen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister aangaande de motie van de leden De Vries en Koolmees over het vereenvoudigen van overstappen naar een andere bank. Ook de leden van de PVV-fractie hechten hier veel waarde aan.

Naar aanleiding van het genoemde punt brengen de leden van de PVV-fractie het volgende naar voren.

Ten aanzien van nummerportabiliteit merken de leden van de PVV-fractie op dat in de Betaalrekeningenrichtlijn is opgenomen dat de Europese Commissie uiterlijk vijf jaar na inwerkingtreding van deze richtlijn aan de Raad van het Europees parlement een beoordeling moet overhandigen van de kosten en baten van de EU-brede implementatie van nummerportabiliteit. Ook de heer Hill geeft dit in zijn brief aan de Minister aan. De leden van de PVV-fractie willen graag weten of er zicht is wanneer deze beoordeling plaats zal vinden.

Welke andere oplossingen kan de Minister aandragen om nummerportabiliteit mogelijk te maken?

Voorts merken de leden van de PVV-fractie op dat de Minister voornemens is om een opdracht te geven aan een in FinTech gespecialiseerde externe adviseur om onderzoek te doen naar innovatieve ideeën die het overstappen vergemakkelijken. De leden van de PVV-fractie willen weten wanneer de in de brief opgesomde onderzoeken ongeveer naar de Kamer zullen worden gestuurd.

Daarnaast stellen de leden van de PVV-fractie vast dat één van de onderzoeken het vergemakkelijken voor MKB om over te stappen betreft. Kunt u aangeven welke complexe producten en afspraken er gelden voor grotere ondernemingen die zich minder lenen voor een standaardservice?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de reactie op de motie van de leden Aukje de Vries en Koolmees over het vereenvoudigen van overstappen naar een andere bank. De leden zijn ervan overtuigd dat het gemakkelijk overstappen van bank zoveel mogelijk gefaciliteerd moet worden. De concurrentie in de sector dient te worden vergroot en de consument dient meer vrijheid te hebben om een bank te kiezen. Daar zitten nu nog teveel belemmeringen. Nummerbehoud zou een goede stap voorwaarts zijn in deze ontwikkelingen.

De leden van de D66-fractie constateren dat de Nederlandse overstap-service al behoorlijk klantgericht is en als best practice van de richtlijn betaalrekeningen wordt gebruikt door de EU. Wat maakt de Nederlandse overstap-service zo klantgericht en de best practice binnen Europa? Wat werkt goed in Nederland in vergelijking met de rest van Europa en wat werkt minder goed?

De leden van de D66-fractie constateren dat de DNB onderzoek gaat doen naar het overstappedrag van consumenten, waarbij ook wordt gekeken naar factoren die consumenten weerhouden over te stappen. Wat wordt er nog meer in dit onderzoek opgenomen? Wordt er ook gekeken naar de redenen waarom mensen wel de stap hebben genomen om over te stappen? Wordt in dit onderzoek ook de «ik-stap-over-van-bank-week» overgenomen en de effecten daarvan?

De leden van de D66-fractie constateren dat de Minister bezig is met de implementatie van de betalingsverkeerrichtlijn. Kan de Minister een update van de stand van zaken geven van deze implementatie? Heeft de Minister een bepaalde datum op het oog?

De leden van de D66-fractie constateren dat de Minister een brief heeft gestuurd aan eurocommissaris Hill en hem erover gesproken heeft. De leden van de D66-fractie vinden het goed dat hij aan de toezegging heeft voldaan en blijft de Minister de eurocommissaris hierover aanspreken? De eurocommissaris stelt tevens dat er in een impact assessment al een schatting van de baten en kosten is gemaakt van Europese nummerportabiliteit. Kan de Kamer deze ontvangen?

De leden van de D66-fractie constateren dat de DNB met experts onderzoek gaat verrichten naar technische belemmeringen voor nummerbehoud. Wanneer komen de resultaten van dit onderzoek?

De leden van de D66-fractie constateren dat het ACM onderzoek gaat doen naar de maatschappelijke kosten en baten van Europese nummerportabiliteit. Wanneer komen de resultaten van dit onderzoek? Gaat u deze resultaten weer bespreken met de eurocommissaris en daarmee verdere stappen zetten?

De leden van de D66-fractie constateren dat de Minister meerdere onderzoeken gaat doen naar het vergemakkelijken van overstappen van banken voor consumenten. De Minister neemt bij bepaalde onderzoeken enkel de betaalrekening mee in het onderzoek. Indien mensen overstappen van bank, nemen ze liever al hun producten mee. Ook de spaarrekening, de aandelen, hypotheek et cetera. Het lijkt de leden van de D66-fractie onwenselijk voor de consument dat deze met twee banken moet werken. Het is ook belangrijk dat een gehele overstap gemaakt kan worden. Kan de Minister ook zoveel mogelijk andere producten en diensten van banken, naast de betaalrekening, meenemen in de onderzoeken?